

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra systémového inženýrství

Teze bakalářské práce

Výběr zaměstnanců pomocí vícekriteriální analýzy variant

Dušáková Michaela

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Předložená práce se zabývá vícekriteriální analýzou variant a její aplikací na rozhodovací problém spojený s výběrem zaměstnance. První část bakalářské práce je zaměřena na vysvětlení základních pojmů, která přechází k rozdělení úloh vícekriteriálního rozhodování. Velmi důležitou součástí literární rešerše je charakteristika vybraných metod vícekriteriální analýzy variant, sloužících k výpočtu vah kritérií, ale i dalších metod používaných pro stanovení kompromisní varianty.

Navazující praktická část se soustředí na implementaci metody vícekriteriální analýzy variant při výběru zaměstnance. Podkladové materiály z reálného výběrového řízení poskytla společnost NELAN spol. s r.o. Materiály jsou při konzultacích s personální pracovníci společnosti přizpůsobeny pro model vícekriteriálního rozhodování. Výsledkem praktické části je zhodnocení všech variant rozhodování a výběr jedné kompromisní varianty, v tomto případě jednoho zaměstnance.

Klíčová slova

Vícekriteriální rozhodování, výběr zaměstnanců, aspirační úroveň, kompromisní řešení, optimální řešení, kritéria, varianty.

Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce je aplikace vybrané metody vícekriteriální analýzy variant při výběru zaměstnance. Snahou je vyloučení subjektivního jednání při výběrovém řízení. Pozornost je věnována základním pojmům vícekriteriální analýzy variant a jednotlivým metodám využívaných k řešení rozhodovacích problémů.

Předpokladem pro splnění zvolených cílů je vyhledávání informací a studium odborné literatury. To následně slouží ke zpracování literární rešerše v teoretické části bakalářské práce.

Dále je nutné obstarat podkladové materiály ke zformulování konkrétního příkladu. K tomu byla vybrána společnost NELAN spol. s r.o. Před začátkem psaní praktické části bakalářské práce proběhlo několik konzultací se zaměstnancem společnosti, kdy byly získány potřebné informace pro její sestavení. Na základě poznatků osvojených v literární rešerši bakalářské práce se v praktické části rozhoduje o vhodné metodě pro výběr zaměstnanců. Nakonec je zvolená metoda aplikovaná na příkladě.

Úvod

Rozhodování je nedílnou součástí každodenního života a člověk mu čelí až několikrát denně. Bakalářská práce však nepracuje s úlohou běžného rozhodování. Rozhodování se zde týká výběru budoucího zaměstnance společnosti NELAN spol. s r.o., přičemž se při výběru přihlíží ke schopnostem jednotlivých uchazečů. Jejich schopnosti a dovednosti jsou posuzovány podle zadaných požadavků na volnou pracovní pozici.

Vícekritériální analýza variant patří mezi rozhodovací procesy a udává jeden ze způsobů, jak problémy vyřešit. Představuje rozhodování ovlivněné více než jedním kritériem. Vícekritériální analýza variant se zabývá postupným prověřením všech variant rozhodování dle hodnot kritérií a jejich důsledku na konečné řešení za účelem výběru nejvýhodnější z nich.

Vícekritériální analýza může být aplikována na mnoho druhů rozhodovacích procesů, mezi které patří i výběr zaměstnance. Výhodou tohoto způsobu rozhodování je schopnost zabránit subjektivnímu pohledu. K tomu slouží velké množství metod, ze kterých musí být vždy pečlivě vybíráno. Každá z dostupných metod nemusí být vhodná pro použití na všechny typy úloh rozhodování.

Literární rešerše

Literární rešerše bakalářské práce se zabývá výkladem základních pojmů vícekritériální analýzy variant a metod určených pro řešení rozhodovacích problémů. Úlohy vícekritériálního rozhodování jsou tříděny do několika skupin, podle kterých se vybírají metody k jejich řešení. Jsou rozlišovány metody k určení vah kritérií a metody pro výběr kompromisní varianty. Některé metody používané pro určení vah kritérií se mohou použít i pro nalezení kompromisní varianty.

Praktická část

Praktická část bakalářské práce je orientována na implementaci metody vícekritériálního rozhodování. Potřebné údaje byly poskytnuty podle již proběhlého výběrového řízení na pozici obchodního zástupce společnosti NELAN spol. s r.o. Popis společnosti je uveden v úvodu praktické části. Personální pracovnice firmy NELAN spol. s r.o. sestavila podle obdržených životopisů výběrovou tabulku uchazečů, od které se odvíjí celé řešení vícekritériální analýzy.

Požadované dovednosti uchazečů tvoří jednotlivá kritéria rozhodovacího problému. Uchazeči o pracovní místo představují varianty rozhodovacího problému. Před samotným použitím metody vícekritériálního rozhodování, byli z výběru pomocí aspirační úrovně rovnou vyloučeni čtyři uchazeči. Následovala volba vah kritérií a převod slovních hodnot z tabulky uchazečů na kvantitativní hodnoty. Poté již bylo možné přistoupit k výběru zaměstnance pomocí metody analytického hierarchického procesu (AHP). Řešením úlohy výběru zaměstnance bylo sestavení pořadí uchazečů, podle kterého byl vybrán uchazeč G. Jeho dovednosti jsou, kromě kritéria znalost anglického jazyka, vždy ve srovnání s ostatními uchazeči na nejvyšší úrovni. Uchazeč G však není dominující variantou. Jeho schopnosti se vždy, kromě kritéria vzdělání, shodují alespoň s jedním dalším uchazečem.

Závěr

Společnost NELAN spol. s r.o. nepoužívá při výběru zaměstnanců metody vícekritériální analýzy variant. Výběrové řízení tak bývá ovlivněno subjektivními názory personální pracovnice, jednatele společnosti a potenciálních kolegů uchazeče. Vzhledem k tomu, že firma má již několikaletou tradici, opírá se subjektivní pohled při výběru zaměstnance o dlouholeté zkušenosti. Výběr zaměstnance podle metody AHP se tak neshoduje s výběrem personální pracovnice. Společnost NELAN spol. s r.o. však uvažuje o zavedení této metody při výběrovém řízení, jelikož by ji mohla využít k objektivnímu posouzení uchazečů.

Seznam vybraných použitých zdrojů

- BROŽOVÁ, Helena, HOUŠKA, Milan, ŠUBRT, Tomáš. *Modely pro vícekritériální rozhodování*. 1. vyd., 2. dotisk. Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2014. 178 s. ISBN 978-80-213-1019-3.
- FIALA, Petr, JABLONSKÝ, Josef, MAŇAS, Miroslav. *Vícekritériální rozhodování*. 1. vyd. Praha: VŠE Praha, 1994. 316 s. ISBN 80-7079-748-7.
- FOTR, Jiří, ŠVECOVÁ, Lenka a kolektiv. *Manažerské rozhodování: postupy, metody a nástroje*. 2. přeprac. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o, 2010. 474 s. ISBN 978-80-86929-59-0.
- HUŠEK, Roman, MAŇAS, Miroslav. *Matematické modely v ekonomii*. 1. vyd. Praha: SNTL, 1989. 404 s. ISBN 80-03-00098-X.
- JABLONSKÝ, Josef. *Operační výzkum: kvantitativní modely pro ekonomické rozhodování*. 3. vyd. Praha: PROFESSIONAL PUBLISHING, 2007. 323 s. ISBN 978-80-86946-44-3.